

човѣка познавате, какво положение ще заема той: професоръ, министъръ, музикантъ, майка, баща и т. н. Ако пипнете пулса на новородено дете, познавате, ще живѣе ли то, или скоро ще замине за другия свѣтъ. Изобщо, сърдцето не се подчинява на човѣшки закони. Когато сърдцето спре, спира и цѣлата дейность на човѣка. Дейностьта на човѣшкия умъ се направлява отъ сърдцето, както и отъ симпатичната нервна система, която сжщо не се подчинява на човѣшката воля.

Мнозина се оплакватъ отъ неуспѣхи въ живота си. — Защо не успѣватъ? — Защото сж влѣзли въ разрѣзъ съ сърдцето си и искатъ да го подчинятъ на волята си. Ако човѣкъ проявява своята разумна воля, защо трѣбва да подчини сърдцето си? Въ разумната воля действува любовта, а въ любовта е Богъ. Щомъ е така, трѣбва ли да подчините или да победите сърдцето си? Какво печели човѣкъ, ако победи себе си? Да победишъ себе си, това значи, да победишъ Бога. — Ама трѣбва да се възпитаваме. — По естество човѣкъ е добъръ, следователно, нѣма защо да се възпитава. Какъ можете да възпитате доброто? Човѣкъ трѣбва да запази доброто въ себе си, т. е. своето естествено възпитание. Поставете човѣка на естественото му положение и ще видите, че въ него ще се проявятъ всички благородни качества. За да се убедите въ истинностьта на моитѣ думи, направете следния опитъ: предайте едно дете въ ржцетѣ на видни педагози, а друго оставете да се развива свободно, безъ никакви педагогически правила. Първото дете ще се възпитава подъ строгия надзоръ и моралъ на педагозитѣ, а второто — подъ влиянието на добритѣ примѣри въ живота. Резултатитѣ отъ възпитанието на дветѣ деца ще бждатъ различни. Въ повечето случаи, при свободното възпитание излизатъ по-добри деца, отколкото тѣзи, които сж расли при ограничения и строгъ надзоръ. Хора, които сж излѣзли отъ калъта на живота, проявяватъ по-голѣмо благородство, отколкото тѣзи, които сж израсли въ благородна срѣда, обиколени отъ внимание и грижи на окржжаващитѣ. И еднитѣ, и другитѣ примѣри сж ценни дотолкова, доколкото ни убеждаватъ въ силата на доброто, вложено въ човѣка. Ето защо, задачата на съвременнитѣ педагози се свежда къмъ това, именно, да се даде възможность и условия на детето да прояви доброто въ себе си. Щомъ прояви доброто,